

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ได้นำเอาศาสนามาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม โดยได้ยึดค่านิยมทางศาสนามาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ช่วยกำกับพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม เนื่องจากมนุษย์เป็นสมาชิกของสังคมที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก จึงนำเอาค่านิยม ข้อปฏิบัติ ข้อห้าม มาใช้เพื่อการดำเนินชีวิต เพื่อประโยชน์ของสังคม ซึ่งจะทำให้สามารถควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม ให้มีแนวทางในการปฏิบัติอย่างเดียวกัน

ในทางสังคมวิทยา แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ได้ให้ทัศนะไว้ว่า "ในสังคมแต่ละสังคม ค่านิยมทางศาสนามีคุณค่าต่อเท่าที่ความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของคน มีผลทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมหรือลักษณะสังคม และการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสังคม เกิดขึ้นในแบบใดแบบหนึ่ง นั่นแสดงว่าความคิดต่างๆ จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดจากศาสนา ค่านิยมหรือความเชื่อ ล้วนเป็นตัวการที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนพฤติกรรม ของคนทั้งสิ้น" (บุญสนอง, 2518 : 94) อิทธิพลของศาสนายังทำให้มนุษย์ ในสังคมยอมรับปทัสถาน หรือปฏิบัติตามข้อกำหนดของปทัสถาน และทำให้มนุษย์ปฏิบัติตาม อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเมื่อเป็นปทัสถาน เกี่ยวกับสิ่งที่มนุษย์ไม่มีความรู้ที่แน่นอนว่าจะอะไรเป็นอะไร เช่น เรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่ได้มาหลังจากการตายไปแล้ว เป็นต้น อิทธิพลของความเชื่อทางศาสนา ทำให้มนุษย์ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยมนุษย์จะประพฤติปฏิบัติตามค่านิยม ตามบทบัญญัติที่กำหนดเอาไว้ (บุญสนอง, 2518: 99)

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกในปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (2535-2539) ภายใต้นโยบายประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม อยู่ไม่น้อยทีเดียว รัฐได้พยายามที่จะพัฒนาวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทและ ในหมู่บ้านต่างๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาเผยแพร่ และการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากสังคมเมืองสู่ชนบท สิ่งเหล่านี้ทำให้ชาวบ้านมีโอกาสติดต่อกับโลกภายนอกมากยิ่งขึ้น การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากสังคมเมืองสู่ชนบทในเรื่องเกี่ยวกับการยอมรับค่านิยมปัจเจกบุคคล ความเชื่อมั่นในตนเองได้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและสังคม และความทันสมัยจากการยอมรับ ย่อมทำให้ค่านิยมในชนบทที่ยกย่องบรรพบุรุษ ความมีเกียรติ ความภูมิใจในเผ่าพันธุ์ การเชื่อฟังผู้ที่อาวุโสกว่า การยึดมั่นในความเชื่อประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (สมศักดิ์, 2527: 4)

สำหรับประเทศไทยแล้ว เมื่อพิจารณานับว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่หลายกลุ่ม ตามท้องที่ในภาคต่าง ๆ ของประเทศ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เราไม่สามารถแบ่งแยกให้เห็นความแตกต่างทางด้านกายภาพได้ชัดเจนนัก แต่ถ้าแบ่งตามชาติพันธุ์ วัฒนธรรม นิยมและวัฒนธรรมแล้ว จึงจะสามารถเห็นความแตกต่างได้ชัดเจน โดยกลุ่มที่มีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างไปจากกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะกับกลุ่มคนไทยพุทธ ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นอย่างมาก ก็เห็นจะเป็น "กลุ่มชาวไทยมุสลิม" หรือกลุ่มชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามนั่นเอง ทั้งนี้เพราะว่า ชาวไทยมุสลิมได้ถือเอาบทบัญญัติทางศาสนา มาเป็นธรรมนูญแห่งชีวิต (code of life) (จจัดภัย, 2526) และศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มี บทก้าหนดความเชื่อและการปฏิบัติเกือบทุกแง่มุม ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้ที่นับถือคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นที่รวบรวมคำสั่งของพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของ ได้บรรจุเอาศาสนที่เกี่ยวกับ จริยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

(อารง,2519:132) รวมทั้งมีศาสนาที่เป็นข้อปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน มีศาสนาเกี่ยวกับโลกนี้โลกหน้า มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งตามหลักการแล้วถือว่าเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่ต้องเรียนรู้ปฏิบัติและเผยแพร่ศาสนาของตน หากผู้ใดละเว้นจะถือว่าเป็นบาปคนไทยมุสลิมส่วนใหญ่ จึงมีความยึดมั่นในศาสนาเป็นพิเศษ ลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิมจึงค่อนข้างที่จะมีลักษณะเป็นสังคมปิด การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมถ้าไม่สอดคล้องกับข้อบัญญัติทางศาสนา หรือผิดแปลกไปจากที่เคยปฏิบัติ ก็จะไม่เป็นที่ยอมรับในหมู่ชนชาวไทยมุสลิม

ผลจากการใช้แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำให้สังคมไทยบางส่วน โดยเฉพาะในเมืองมีการเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ได้มีการขยายอุตสาหกรรมออกไปสู่ส่วนภูมิภาค (ประดิษฐ์, 2535) จังหวัดปัตตานีก็เป็นจังหวัดหนึ่งในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการสำรวจ มีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงและอุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน 596 โรงงาน (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี, 2534 : 30-31) ซึ่งโรงงานส่วนใหญ่ในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และขนาดกลางเกี่ยวกับการประมง เช่น โรงงานอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง โรงงานห้องเย็น เป็นต้น จะเป็นโรงงานจากสตรีไทยมุสลิม เป็นส่วนใหญ่ (สว่าง, 2535:56) ในความศรัทธาทางศาสนาของชาวไทยมุสลิมโดยทั่วไป สตรีไทยมุสลิมต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของประเพณี เช่น การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่มิดชิด จะแต่งกายแบบสมัยนิยมหรือแฟชั่นนิยมที่ขัดต่อศาสนบัญญัติไม่ได้ สตรีไทยมุสลิมที่อยู่ในสถานภาพภรรยาต้องดูแลบ้านและครอบครัว การประกอบอาชีพไม่ใช่งานที่หลักของสตรีไทยมุสลิม (ดลมนรรจน์และแวฮูเซ็ง, 2529:ก) จากสภาพการณ์ที่สตรีไทยมุสลิมส่วนหนึ่ง ได้เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีตารางเวลา และข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม ตลอดจนความสัมพันธ์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยได้ปฏิบัติมา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาวิจัยเรื่อง " การยอมรับระบบทำงานสมัยใหม่ของสตรีไทยมุสลิม " โดยเฉพาะสตรีไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบว่า " เจเนอรัลของการนับถือศาสนาอิสลามของสตรีไทยมุสลิม มีอุปสรรคและทางออกอย่างไรต่อการทำงานในระบบสมัยใหม่ โดยเฉพาะในโรงงานอุตสาหกรรม อันจะเป็นแนวทางในการดำเนินการต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต่อการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับ และสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมมากขึ้น เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาประเทศต่อไป"

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. ต้องการศึกษาว่าสตรีไทยมุสลิมที่มีความศรัทธาทางศาสนาอิสลาม ตามหลักศาสนา มีสาเหตุอะไรจึงต้องเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งๆ ที่การประกอบอาชีพไม่ใช่งานหลักของสตรีไทยมุสลิม
2. ต้องการศึกษาว่าสตรีไทยมุสลิมที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีความเคร่งครัดในศาสนามากและน้อย มีความสามารถรับผิดชอบต่อการทำงานนอกบ้านแตกต่างกันอย่างไร
3. ต้องการศึกษาว่าสตรีไทยมุสลิมที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีความเคร่งครัดในศาสนามากและน้อย ต้องประสบปัญหาในด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านกระบวนการทำงาน ด้านข้อกำหนดของโรงงาน แตกต่างกันอย่างไร

4. ต้องการศึกษว่าสตรีไทยมุสลิมที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีความเคร่งครัดในศาสนา มากและน้อย เมื่อเกิดปัญหาจากการทำงานจะมีทางออกของปัญหาแตกต่างกันอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำทฤษฎีทางสังคมวิทยา เกี่ยวกับแนวความคิดทางศาสนา ของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) มาใช้ทดสอบกับแนวความคิดทางศาสนาอิสลาม
2. เพื่อให้ภาครัฐและภาคเอกชน ที่ประกอบกิจการด้านการงานในระบบสมัยใหม่ เช่นโรงงานอุตสาหกรรมได้ทราบข้อมูลเพื่อจะเป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินการด้านต่างๆ ในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบ วิธีการดำเนินชีวิตของสตรีไทยมุสลิมมากขึ้น
3. เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสตรีไทยมุสลิมให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า
4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและการทำวิจัยต่อไป